

Κείμενο

Ανέκαθεν καταναλώνουμε για να ζήσουμε. Ωστόσο, η υπερκατανάλωση είναι τάση των τελευταίων τριάντα χρόνων. Πολλοί αρνούνται να πιστέψουν ότι ζούμε όπως οι στρατιώτες σε μια αποικία τερμιτών, όπου μοναδικός σκοπός μας είναι να **συνδράμουμε** στην αναπαραγωγή ενός συστήματος, το οποίο δεν ελέγχουμε. Πιστεύουν ότι δεν είναι θύματα της μόδας και ότι ζουν μια ελεύθερη ζωή. Η αλήθεια είναι όμως ότι δεν είναι μόνο το τι αγοράζουμε που **αναδεικνύει** τον καταναλωτικό ψυχαναγκασμό μας, αλλά και το τι δεν αγοράζουμε. Καταναλώνουμε για να ορίσουμε την ταυτότητά μας, να κερδίσουμε το σεβασμό και την εκτίμηση των άλλων, να διασφαλίσουμε το κοινωνικό μας status. Τα καταναλωτικά αγαθά είναι ο βασικός τρόπος μέσω του οποίου αναγνωρίζουμε τον εαυτό μας και τους άλλους και επηρεάζουν άμεσα όλες τις πτυχές της **ύπαρξής** μας και της γνώσης μας για τον κόσμο.

Ένα βιομηχανικό – καταναλωτικό σύμπλεγμα σχεδιαστών, διαφημιστών, ψυχολόγων και πωλητών εργάζεται **άοκνα** για τη δημιουργία νέων αναγκών και **επιθυμιών**. Οι επιστήμονες εργάζονται για την τροποποίηση των τροφών ώστε να δίνουν σήματα στον εγκέφαλό μας να πεινάμε κι άλλο. Οι νευρολόγοι προσπαθούν να ανακαλύψουν το κουμπί «αγόρασε». Εξαιτίας αυτού του συμπλέγματος υπάρχουν περισσότερα κινητά και πιστωτικές κάρτες στις δυτικές χώρες από κατοίκους. Η κατάσταση αυτή δεν **επιβαρύνει** μόνο το περιβάλλον, αλλά και την ίδια μας την ψυχοσύνθεση, αφού εξοντωνόμαστε καθημερινά στη δουλειά για να αποκτήσουμε Prada. Πάντοτε μένουμε ανικανοποίητοι και θέλουμε να αγοράζουμε κι άλλα, κι άλλα... Η πιο επικίνδυνη συνέπεια αυτής της κατάστασης είναι ότι εξαφανίζονται σταδιακά οι **εναλλακτικοί** τρόποι διαβίωσης. Στις μέρες μας, τα όνειρα για μια καλή ζωή εξαντλούνται στα έγχρωμα διαφημιστικά έντυπα για καινούργιες κουζίνες και καινούργια αμάξια. Νιώθουμε την ανάγκη να συμμετέχουμε σε αυτόν το μύλο, αφού, αν απέχουμε, θα θεωρηθούμε αφύσικοι ή περιθωριακοί: αποτυχημένοι καταναλωτές, που ισοδυναμεί με απώλεια κοινωνικού κύρους. Έχουμε έτσι καταλήξει στο συμπέρασμα ότι δεν μπορεί να υπάρξει καλύτερη κοινωνία, γιατί η μόνη δυνατή κοινωνία είναι η καταναλωτική κοινωνία.

Ποιος μπορεί να αντιπαλέψει αυτήν τη μονοδιάστατη κουλτούρα; Σίγουρα όχι τα σημερινά πολιτικά κόμματα που αντιπροσωπεύουν ελάχιστες

παραλλαγές του συνθήματος «καταναλώστε». Ούτως ή άλλως, οι ηγεσίες τους συμπεριφέρονται ως πωλητές, δοκιμάζοντας πολιτικές πρακτικές για να δουν τι πουλάει καλύτερα και μπορεί να διασφαλίσει μεγαλύτερο μερίδιο στην αγορά. Στο μεταξύ, οι επιχειρήσεις **σφετερίζονται** ό,τι έχει απομείνει από το λεξιλόγιο της δημοκρατίας. Συγκεκριμένη μάρκα μπισκότων στη Βρετανία διοργάνωσε πρόσφατα εκλογές για να αποφασίσει το κοινό ποιες νέες γεύσεις προτιμά. Αλυσίδα καφετεριών στην ίδια χώρα έχει ως σλόγκαν «ο λαός αποφάσισε», υποστηρίζοντας ότι 7 στους 10 Βρετανούς προτιμούν το δικό της καφέ από εκείνον της ανταγωνίστριάς της.

Έχουμε άραγε φτάσει σε σημείο χωρίς επιστροφή; Όχι. Εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον αναπτυσσόμενο κόσμο έχουν αποφασίσει να αγοράζουν με ηθικά κριτήρια και να αγοράζουν λιγότερο. **Ανταλλάσσουν** χρόνο με χρήμα, αγγαρεία με δημιουργικότητα και την ελευθερία να διαλέγεις προϊόντα με την ελευθερία να διαλέγεις ζωή. Οι άνθρωποι αυτοί όμως, σήμερα, δεν **αντιπροσωπεύονται** πολιτικά ούτε εκφράζονται μέσα στο ισχύον αντιπροσωπευτικό πολιτικό σύστημα. Επομένως, αδυνατούν να αποτελέσουν δυναμική κοινωνική και θεσμική τάση που θα **μεταστρέψει** την **επέκταση** της βαθιά ριζωμένης καταναλωτικής βιοθεωρίας.

The Guardian, πηγή: Εφημ. ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (Διασκευασμένο)

ΘΕΜΑΤΑ

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 110-130 λέξεις. **(Μόρια 25)**

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω διαπιστώσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

α. Σύμφωνα με το συντάκτη του κειμένου πολλοί είναι αυτοί που αντιλαμβάνονται πως σκοπός της ζωής τους έγινε η υπηρετήση ενός συστήματος που δεν μπορούν να ελέγξουν.

β. Ο καταναλωτικός ψυχαναγκασμός του σημερινού ανθρώπου, κατά το συγγραφέα, φαίνεται μόνο από το τι αγοράζει.

γ. Κατά το συγγραφέα δεν είναι ο φόβος της απόρριψης και της περιθωριοποίησης που μας αναγκάζει να συμμετέχουμε στο καταναλωτικό όργιο αλλά η εξαφάνιση των εναλλακτικών τρόπων ζωής.

δ. Για τον σημερινό άνθρωπο η αυξημένη καταναλωτική δυνατότητα δεν σχετίζεται με το κοινωνικό κύρος.

ε. Ο συγγραφέας θεωρεί ότι οι άνθρωποι που καταναλώνουν ώριμα και λογικά μπορούν να αποτελέσουν δύναμη μεταστροφής της καταναλωτικής βιοθεωρίας. (Μόρια 5)

B2. α) Να γράψετε ένα π α ρ ά γ ω γ ο κάθε μιας από τις λέξεις που ακολουθούν: **επιθυμιών, επιβαρύνει, ανταλλάσσουν, αντιπροσωπεύονται.**

β) Να γράψετε ένα σ υ ν ώ ν υ μ ο για κάθε μια από τις λέξεις: **συνδράμουμε, αναδεικνύει, ύπαρξης, άοκνα, εναλλακτικοί, σφετερίζονται.**

γ) Να γράψετε ένα α ν τ ώ ν υ μ ο για κάθε μια από τις λέξεις: **καταναλώνουμε, εκτίμηση, μεταστρέψει, επέκταση.**

δ) Να αντικαταστήσετε τις διαρθρωτικές λέξεις – φράσεις με ισοδύναμες νοηματικά: **όμως, ώστε, ούτως ή άλλως, επομένως.**

(Μόρια 9)

B3. α) Ποιον τρόπο και ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην τελευταία παράγραφο; (Μόρια 3)

β) Να γράψετε τα δομικά στοιχεία της ίδιας παραγράφου. (Μόρια 3)

B4. α) Ποια συλλογιστική πορεία ακολουθεί ο συγγραφέας στην 3^η παράγραφο (Μόρια 2) και ποια η λειτουργία του ερωτήματος στην ίδια παράγραφο; (Μόρια 2)

β) Να αναγνωρίσετε τη σύνταξη στο παρακάτω απόσπασμα και να τη μετατρέψετε (από ενεργητική σε παθητική ή αντίστροφα): «Συγκεκριμένη μάρκα μπισκότων στη Βρετανία διοργάνωσε πρόσφατα εκλογές για να αποφασίσει το κοινό ποιες νέες γεύσεις προτιμά.» (Μόρια 3)

B5. Να εντοπίσετε δύο τρόπους ανάπτυξης στη 2^η παράγραφο και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (Μόρια 4)

B6. α) «Καταναλώνουμε για να ορίσουμε την ταυτότητά μας», «Νιώθουμε την ανάγκη να συμμετέχουμε σε αυτόν το μύλο, αφού, αν απέχουμε θα θεωρηθούμε αφύσικοι ή περιθωριακοί: αποτυχημένοι καταναλωτές, που ισοδυναμεί με απώλεια κοινωνικού κύρους.» . Γιατί ο συντάκτης του κειμένου χρησιμοποιεί σε κάποια χωρία το α΄ πληθυντικό πρόσωπο; **(Μόρια 2)**

β) «Ένα βιομηχανικό – καταναλωτικό σύμπλεγμα σχεδιαστών, διαφημιστών, ψυχολόγων και πωλητών εργάζεται άοκνα για τη δημιουργία νέων αναγκών και επιθυμιών.» Σε τι αποσκοπεί με τη χρήση του γ΄ προσώπου; **(Μόρια 2)**

Γ. Σε άρθρο (500 - 600 λέξεις) που καλείστε να γράψετε για την εφημερίδα του δήμου σας με θέμα «Ο καταναλωτισμός στις σύγχρονες δημοκρατίες» να αναπτύξετε το διαβρωτικό ρόλο του καταναλωτισμού για το δημοκρατικό πολίτευμα και να προτείνετε τρόπους α) με τους οποίους, από τη μια, ο πολίτης θα αντισταθεί στο καταναλωτικό πρότυπο ζωής και σκέψης, β) από την άλλη, το σχολείο θα ενδυναμώσει τη δημοκρατική συνείδηση των αυριανών πολιτών. **(Μόρια 40)**

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον

Η παγκοσμιοποίηση αποτελεί απτή πραγματικότητα για τις σημερινές κοινωνίες και αυτό το γεγονός γίνεται αντιληπτό από τις μεταβολές και αναδιαρθρώσεις στις **κοινωνικές δομές** και τους κοινωνικούς θεσμούς, οδηγώντας ταυτόχρονα και αναπόφευκτα και στην ανάγκη για διαφορετική προσέγγιση και των εκπαιδευτικών θεσμών. Τα βασικά χαρακτηριστικά της παγκοσμιοποίησης σε κοινωνικό επίπεδο είναι οι ραγδαίες και επαναστατικές αλλαγές, οι κοινωνικές μεταβολές, η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, η **αλματώδης εξέλιξη** της τεχνολογίας και η διαρκής μετακίνηση των πληθυσμών. Αυτές οι αλλαγές είναι αισθητές σε κάθε τομέα του κοινωνικού βίου και ως εκ τούτου και μέσα στο χώρο της εκπαίδευσης, δημιουργώντας ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον μάθησης. Αυτές οι νέες συνθήκες έχουν αντανάκλαση όχι μόνο στον τρόπο ζωής και στις συνήθειες αλλά αναδιοργανώνουν τις κοινωνικές δομές, τις εργασιακές σχέσεις, την εκπαίδευση, τη λειτουργία των σχολείων αλλά και το ρόλο του εκπαιδευτικού.

Το σύγχρονο σχολείο λαμβάνοντας υπόψη την παγκοσμιοποίηση που χαρακτηρίζει τις σύγχρονες κοινωνίες επιδιώκει την ενδυνάμωση του διεθνούς προσανατολισμού της γνώσης και της συμπεριφοράς και γενικότερα τη δημιουργία μιας πολυπολιτισμικής προσέγγισης στην εκπαίδευση. Τα νέα αναλυτικά προγράμματα έχουν προσαρμοστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να παρέχουν όλες τις απαραίτητες γνώσεις, δεξιότητες και τα αναγκαία εφόδια και να προετοιμάζουν κατάλληλα τους μαθητές για την μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση, εφόσον τα άτομα στον επαγγελματικό τομέα έρχονται αντιμέτωπα με ραγδαίες μεταβολές στην αγορά εργασίας. Ως εκ τούτου, η σύγχρονη εκπαίδευση έχει ως στόχο την κατάλληλη προετοιμασία των νέων ώστε να προσαρμόζονται στις απαιτήσεις και τις μεταβολές στην αγορά εργασίας, αναπτύσσοντας νέες δεξιότητες, ευελιξία και προσαρμοστικότητα. Επιπλέον, στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον μάθησης κυριαρχεί η χρήση των νέων τεχνολογιών στη μετάδοση των γνώσεων και η χρήση ξένων γλωσσών. Επίσης, το σύγχρονο σχολείο προετοιμάζει τα παιδιά για το μελλοντικό τους ρόλο ως πολίτες, που αποτελεί ένα νέο τύπο παγκόσμιου πολίτη, τον κοσμοπολίτη. Τέλος, ένα ακόμα βασικό χαρακτηριστικό των σύγχρονων σχολείων είναι η ύπαρξη μεγάλου αριθμού αλλοδαπών μαθητών, γεγονός που δημιουργεί πολυπολιτισμικό κλίμα μέσα στην τάξη.

Ο ρόλος της εκπαίδευσης μέσα σε ένα διεθνοποιημένο περιβάλλον υπ' αυτήν την οπτική γωνία, αποκτά ιδιαίτερη σημασία για την προώθηση μιας παιδείας της πολυμορφίας με διαπολιτισμικές διαστάσεις. Η δυναμική μιας τέτοιας παιδείας έχει ως στόχο να καλλιεργήσει τη συνείδηση και τον αναστοχασμό για την κοινωνική πολυμορφία και να ακολουθήσει τη σύγχρονη τάση της παγκοσμιοποίησης, ενημερώνοντας και διδάσκοντας στους μαθητές τον σεβασμό στη διαφορετικότητα, φροντίζοντας όμως να αποφευχθεί και η τάση για πολιτισμική εξομοίωση, επιδιώκοντας τη διατήρηση της εθνικής και πολιτισμικής ιδιαιτερότητας.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, υπό το πρίσμα του νέου ρόλου του σχολείου και ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη σύγχρονη κοινωνία έχει ξεφύγει από τα παραδοσιακά πρότυπα που του έδιναν το ρόλο αποκλειστικά του κατόχου και μεταλαμπαδευτή της

γνώσης. Οι κοινωνικές συνθήκες μεταβάλλουν τη σχολική πραγματικότητα και επομένως και τον ρόλο του εκπαιδευτικού.

Το σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον μάθησης απαιτεί από τον εκπαιδευτικό να είναι μια σφαιρική προσωπικότητα, που θα διακρίνεται από παιδαγωγικές ικανότητες και θα ενδιαφέρεται για το όφελος των μαθητών του. Συνεπώς, ο ρόλος του εκπαιδευτικού μέσα στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον μάθησης είναι σύνθετος και πολυδιάστατος και καλείται να επιτελέσει ταυτόχρονα πολλούς επιμέρους ρόλους, οι οποίοι συχνά έρχονται σε αντίθεση μεταξύ τους. Πιο αναλυτικά, μέσα από το νέο του ρόλο ο εκπαιδευτικός γίνεται ο ίδιος φορέας της αλλαγής και αναλαμβάνει την ευθύνη τόσο για τη στάση του μέσα στην τάξη όσο και για αυτά που διδάσκει.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού δεν περιορίζεται σε γνωστικές μόνο περιοχές αλλά επεκτείνεται και σε περιοχές που αφορούν συναισθηματικές, ηθικές και κοινωνικές πλευρές των μαθητών. Καθημερινά εξετάζει αμερόληπτα και προσπαθεί να δώσει λύση σε διλήμματα και καταστάσεις, λαμβάνοντας υπόψη του το θεσμικό και πολιτισμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο διδάσκει. Επιπλέον ο εκπαιδευτικός μέσα σε ένα τέτοιο περιβάλλον, όπως αυτό που προαναφέρθηκε, καλείται να διαχειριστεί τον καταγισμό που δέχονται οι μαθητές από τις νέες τεχνολογίες, να τους διδάξει τον ορθό τρόπο χρήσης, να τους προετοιμάσει κατάλληλα, να τους πληροφορήσει και να τους εφοδιάσει με τα απαραίτητα εχέγγυα για τον μελλοντικό τους ρόλο ως εργαζόμενους και πολίτες. Επιπροσθέτως, είναι επιφορτισμένος με το να απαλλάξει τους μαθητές από ρατσισμό και μισαλλοδοξία, να τους διδάξει το σεβασμό για το συνάνθρωπο ανεξαρτήτως φυλής και χρώματος και το σεβασμό στο πολιτισμικό φορτίο που αυτοί φέρουν, τονίζοντας και διδάσκοντας παράλληλα την αξία της μητρικής γλώσσας και του πολιτισμού, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος της αλλοτρίωσης που είναι ορατός δεδομένης της παγκοσμιοποίησης του επικρατεί στις μέρες μας. Επιπλέον ο εκπαιδευτικός μέσα στο σύγχρονο εκπαιδευτικό περιβάλλον πρέπει να διδάσκει στους μαθητές τις αρχές της δημοκρατίας και του πλουραλισμού, προκειμένου να διευκολυνθεί η αντιμετώπιση της πολυπολιτισμικής κοινωνίας η οποία αποτελεί πραγματικότητα στις μέρες μας και η συμβίωση μέσα σε αυτή, προωθώντας την αναγνώριση των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων των διάφορων λαών διαμορφώνοντας ένα κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο τα άτομα θα μπορούν να συνυπάρχουν και να αποδέχονται με ευρύτερη ανεκτικότητα κάθε πολιτισμική διαφοροποίηση. Επομένως, προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις ενός παγκοσμιοποιημένου περιβάλλοντος μάθησης ο εκπαιδευτικός αναλαμβάνει ένα νέο ρόλο, αυτόν του στοχαστικοκριτικού εκπαιδευτικού, ο οποίος καλείται αναδείξει την ηθική και εκπαιδευτική διάσταση της εκπαίδευσης.

Α.Μπούτσκου, Εισήγηση στην ημερίδα <<Διαπολιτισμική εκπαίδευση και παγκοσμιοποίηση>>

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Να γραφεί η περίληψη του παραπάνω κειμένου. (100-120 λέξεις)

(μονάδες 25)

B1. << Η δυναμική μιας τέτοιας παιδείας έχει ως στόχο να ακολουθήσει τη σύγχρονη τάση της παγκοσμιοποίησης, φροντίζοντας όμως να αποφευχθεί και η τάση για πολιτισμική εξομοίωση >> : Να αναπτύξετε το περιεχόμενο του αποσπάσματος σε μία παράγραφο 80-100 λέξεων. (μονάδες 10)

B2. Α) Με ποια συλλογιστική πορεία αναπτύσσεται η δεύτερη παράγραφος του κειμένου; (μονάδες 5) Β) Να βρεθούν τα δομικά μέρη της τελευταίας παραγράφου του κειμένου. (μονάδες 5) (μονάδες 10)

B3) α) Να γράψετε ένα συνώνυμο για κάθε μία από τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου: αναδιαρθρώσεις, ραγδαίες, ενδυνάμωση, μεταλαμπαδευτή, εχέγγυα, αποφευχθεί. (μονάδες 6) Β) Να σχηματίσετε μία πρόταση με κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις ή φράσεις του κειμένου: κοινωνικές δομές, αλματώδης εξέλιξη, μισαλλοδοξία, πλουραλισμού. (μονάδες 4) (μονάδες 10)

B4) << Ο εκπαιδευτικός είναι επιφορτισμένος με το να απαλλάξει τους μαθητές από τον ρατσισμό και τη μισαλλοδοξία, να τους διδάξει το σεβασμό για το συνάνθρωπο ανεξαρτήτως φυλής και χρώματος και το σεβασμό στο πολιτισμικό φορτίο>>: Τι είδους σύνταξης χρησιμοποιεί σε αυτό το χωρίο η συγγραφέας; Αφού δικαιολογήσετε την επιλογή της, να τη μετατρέψετε στο άλλο είδος. (μονάδες 5)

Γ) Ως εκπρόσωπος της μαθητικής σας κοινότητας έχετε κληθεί να συντάξετε μια επιστολή προς τον υπουργό παιδείας, μέσα από την οποία αφενός θα παρουσιάζετε τους στόχους που πρέπει να έχει το εκπαιδευτικό σύστημα στην παγκοσμιοποιημένη εποχή μας, αφετέρου θα προτείνετε αλλαγές στη δομή και στη λειτουργία του σημερινού εκπαιδευτικού συστήματος, ώστε να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι. (500-600 λέξεις) (μονάδες 40)

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!